

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

РЕШЕНИЕ № ...
от ..... 2019 година

ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА РЕШЕНИЕ № 172 НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ ОТ 2019 Г. ЗА
ОДОБРЯВАНЕ НА НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ
РЕШИ:

1. Одобрява актуализирана национална програма „Мотивирани учители“, приложение № 14 към т. 1, буква „о“, съгласно Приложение № 1.
2. Одобрява актуализирана национална програма „Подпомагане на общините за реализиране на дейности за образователна десегрегация“, приложение № 17 към т. 1, буква „с“, съгласно Приложение № 2.

Приложение № 1 към т. 1

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА
„МОТИВИРАНИ УЧИТЕЛИ“

1. НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОГРАМАТА

Системата на училищното образование в България има нужда от мотивирани и подготвени учители. Анализите показват необходимост от разработване и реализиране на мерки за компенсиране на тази необходимост.

Политика на Министерството на образованието и науката (МОН) е осигуряване на условия за подготовка на успешни педагогически специалисти, които ежедневно преодоляват предизвикателства и имат потенциал за развитие. За реализирането ѝ се създават възможности за:

- компенсиране недостига от учители;

- придобиване на допълнителна квалификация „учител по ..“ от действащи учители и други специалисти от системата на училищното образование;
- осигуряване на допълнителни обучения за мотивирани специалисти с висше образование за включване в системата на училищното образование.

Училищната система включва училища с различна специфика и статут. Някои от тях са изправени пред предизвикателството да се справят с редица проблеми: социално-икономически, ниски образователни резултати, както и такива, свързани с провеждането на образователния процес в планинските и гранични райони, както и в средишните и защитените училища. Други трудно обезпечават профилираната подготовка и извънкласните дейности в училище. Всички те изпитват недостиг от опитни и квалифицирани педагогически специалисти.

Чрез настоящата програма Министерството на образованието и науката създава възможности за опитни специалисти да докажат своя професионализъм в трудна и специфична среда и да допринесат за подобряване качеството и ефективността на образованието, както и за бъдещото развитие на училищата, да приложат своя опит и да мултиплицират работещите практики за постигане на резултати с учениците.

Създаденият модел при реализирането на настоящата национална програма за мотивиране, подготовка и ефективна професионална реализация учители и апробирането му чрез дейностите на програмата са възможност за формиране и реализацията на държавна политика за кадрово осигуряване на предучилищното и училищно образование.

Срок на програмата – 2019 година

Общ бюджет на програмата – 1 700 000 лв.

2. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

2.1. Обща цел

Осигуряване на подкрепа на училищата чрез създаване на комплекс от мерки за осигуряване на квалифицирани и мотивирани педагогически специалисти за справяне в реалната училищна среда.

Подкрепата се осъществява в съответствие с потребностите и натрупания опит в училищното образование. Дейностите по програмата съчетават и интегрират капацитета и успешните практики във ВУЗ с възможностите на организации, реализирали ефективни модели за подготовка, адаптация, подкрепа и мотивиране на учители.

Тази подкрепа се осъществява чрез следните дейности:

2.1.1. Осигуряване на мотивирани учители с доказан професионален опит за работа в училища с идентифицирани проблемни области, включително с ниски образователни резултати на учениците и ученици с нисък социален статус.

2.1.2. Осигуряване обучения на специалисти без педагогическа квалификация за придобиване на професионална квалификация „учител“ по математика, физика и астрономия, информатика, информационни технологии и чужди езици.

2.1.3. Осигуряване обучения на специалисти без педагогическа квалификация за придобиване на професионална квалификация „учител“ по биология и здравно образование и „учител“ по химия и опазване на околната среда, при неизпълнение на планирания брой участници по т. 2.1.2.

2.1.4. Осигуряване на обучения на действащи учители чрез създаване на условия за придобиване на допълнителна професионална квалификация „учител по математика“, „учител по физика и астрономия“, „учител по информатика“, „учител по информационни технологии“, учител по „чужд език“ и „учител по религия“.

2.1.5. Осигуряване на обучения на действащи учители чрез създаване на условия за придобиване на допълнителна професионална квалификация за преподаване по учебни предмети и заемане на длъжности: „учител по биология и здравно образование“, „учител по химия и опазване на околната среда“, „ресурсен учител“, при неизпълнение на планирания брой участници по т.2.1.4.

2.2. Конкретни цели

2.2.1. Идентифициране и кадрово обезпечаване на училищата, в които има недостиг на учители за осигуряване на процеса на обучение.

2.2.2. Повишаване броя на мотивираните педагогически специалисти, прилагане на професионалния опит на опитните специалисти с готовност да преподават в училища с идентифицирани проблемни области,

2.2.3. Приоритетно кадрово осигуряване на училищата, които имат дефицит от учители по математика, физика и астрономия, информатика и информационни технологии, чужди езици и религия.

2.2.4. Обединяване на потенциала и усилията на институциите, средните и висшите училища и други обучителни организации за осигуряване на мотивирани учители.

2.2.5. Мултиплициране на мотивацията и работещите практики за постигане на резултати в училища с идентифицирани проблемни области.

3. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

3.1. Кадрово обезпечаване на системата на училищното образование с мотивирани учители с доказан професионален опит за работа в училища с идентифицирани проблемни области.

3.2. Обезпечаване на системата на училищното образование с учители от предметните области, обект на настоящата национална програма.

3.3. Повишаване качеството на образование в училищата и повишаване на образователните постижения и реализацията на учениците.

4. ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

4.1. Информационна кампания за привличане на високо мотивирани и квалифицирани специалисти от цялата страна.

4.2. Процедура за включване в програмата.

4.3. Въвеждаща програма за участници без професионална квалификация „учител“, която включва предварителна теоретична и практическа подготовка на участниците и подкрепа по време на участие в програмата.

4.4. Обучение във висши училища с програмна акредитация по професионално направление от област на висше образование „Педагогически науки“ или по професионално направление, съответстващо на учебен предмет, обект на настоящата програма, съгласно Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления.

4.5. Процедури за подбор, насочване и назначаване на учители, утвърдени в професията си, за работа в училища с идентифицирани проблемни области.

4.6. Мониторинг на напредъка и резултатите от комисия, определена със заповед на министъра на образованието и науката и РУО.

4.7. Анализ и оценка за напредъка и резултатите, извършена от външен изпълнител.

5. ДОПУСТИМИ БЕНЕФИЦИЕНТИ

5.1. Висши училища с програмна акредитация по професионално направление от област на висше образование „Педагогически науки“ или по професионално направление, съответстващо на учебен предмет от училищната подготовка, съгласно Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления.

5.2. Училища с идентифицирани проблемни области.

5.3. Специалисти с образователно-квалификационна степен „бакалавър“ или „магистър“ и специалност от област на висшето образование по професионално

направление, съответстващо на приоритетен за настоящата програма учебен предмет от училищната подготовка, съгласно Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления без професионална квалификация „учител“ и без педагогически опит.

5.4. Учители с образователно-квалификационна степен „бакалавър“ или „магистър“, назначени в училища с идентифицирани проблемни области.

5.5. Министерството на образованието и науката и Регионалните управления на образованието (РУО).

6. ДЕЙНОСТИ ПО ПРОГРАМАТА

6.1. Кадрово осигуряване на училища с идентифицирани проблемни области с мотивирани и опитни педагогически специалисти по математика, физика и астрономия, информатика и информационни технологии – до 80 учители.

6.1.1. Идентифициране на училища с проблемни области, които имат недостиг на учители по математика, физика и астрономия, информатика и информационни технологии.

6.1.2. Координиране на процеса на електронно картографиране, съчетаващо нуждите на училищата и запълването на свободните места с подходящи педагогически специалисти.

6.1.3. Разработване на механизъм за подбор, свързан с оценка на мотивацията, професионалните умения, готовност за решаване на предизвикателства, отговорност и желание за доказване на професионализъм в трудна и различна среда.

6.1.4. Заявяване на желание за участие в програмата и подбор на учителите.

6.1.5. Сключване на трудови договори за срок от 3 години с определените учители с възнаграждение, включващо допълнително заплащане (възнаграждение), вкл. за допълнително възнаграждение и допълнителни средства за опитни учители, утвърдени в професията си, включени в програмата по Дейност 1 – за увеличение на основната работна заплата с 500 лв. и средства за наем в размер на 200 лв. на месец за срок от 12 месеца или за възстановяване на транспортни разходи на пътуващи учители за същия период.

Средствата транспортни разходи се възстановяват по реда на Наредба № 1 от 16.01.2017 г. за условията и реда за възстановяване на транспортните разходи или на разходите за наем на педагогическите специалисти в институциите в системата на предучилищното и училищното образование.

6.1.6. Провеждане на въвеждаща програма с участниците за развиване на умения за работа с конкретна специфика на региона и умения за осъществяване на методическа подкрепа. Обученията и тренингите се провеждат от обучителни организации и институции след сключване на договорите. Въвеждащото обучение включва разходи за нощувки, храна и транспорт на обучаемите, за наем на зали и възнаграждение на обучителите.

Критерии за подбор на мотивирани и опитни педагогически специалисти по математика, физика и астрономия, информатика и информационни технологии – до 80 учители:

А) Кандидатите да са български граждани или граждани на държава членка на Европейския съюз или Европейското икономическо пространство и Конфедерация Швейцария, с над 8 години професионален опит като учител по математика, физика и астрономия, информатика, информационни технологии в училища в страната и/или в чужбина.

Б) Документи за кандидатстване по програмата:

- диплома за придобита образователно-квалификационна степен (ОКС) – „бакалавър“ или „магистър“ с професионална квалификация „учител по...“, съгласно изискванията в Приложение № 1 към чл. 10 на Наредба № 15/02.08.2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти за заемане на длъжността „учител по математика“, „учител по физика и астрономия“, „учител по информатика“, „учител по информационни технологии“ и/или свидетелство за професионално-квалификационна степен (ПКС);

- препис-извлечение от трудова книжка, доказващ професионален опит;
- професионална автобиография;
- мотивационно писмо;
- препоръка от настоящия работодател;
- две препоръки от учител от училището, в което кандидатът работи или друго училище;
- препоръка от родител;
- портфолио.

Процедура за кандидатстване:

6.1.7. Първи етап:

Кандидатите подават документите в МОН по т.6.1. до 30 дни от публикуване на настоящата програма на официалния сайт на МОН.

Подборът включва анкета до 31.05.2019 г. и събеседване до 15.07.2019 г.

6.1.8. Втори етап:

Кандидатите подават документите в МОН по т.6.1. до 10 дни от публикуване на изменението на настоящата програма на официалния сайт на МОН .

Подборът включва провеждане на анкета до пет дни след крайния срок за подаване на заявления и събеседване до 10 дни от крайния срок за подаване на заявления.

6.2. А/ Въвеждаща обучителна програма и обучение във висше училище на специалисти с висше образование с ОКС „бакалавър“ или „магистър“ без професионална квалификация „учител“ и без педагогически опит за придобиване на професионална квалификация „учител“ по математика, физика и астрономия, информатика, информационни технологии и чужди езици – до 100 специалисти.

6.2.1.А/ Идентифициране чрез информационна платформа на желаещи да придобият квалификация „учител“ по математика, физика и астрономия, информатика, информационни технологии и на училища, нуждаещи се от такива педагогически специалисти.

6.2.2.А/ Подбор и насочване на одобрените обучаеми според идентифицираните потребности от електронната платформа към висше училище.

6.2.3.А/ Провеждане на въвеждаща обучителна програма с участниците преди началото на учебната година от обучителни организации и институции. За въвеждащото обучение се финансират разходи за нощувки, храна и транспорт на обучаемите, за наем на зали и възнаграждения на обучителите.

6.2.4.А/ Осигуряване на последваща подкрепа от специалисти от обучителни организации и институции по време на участието в програмата по договор, сключен от директора на училището.

6.2.5.А/ Участие в обучение за придобиване на квалификация „учител“ по математика, физика и астрономия, информатика, информационни технологии, чужди езици от съответния участник в програмата въз основа на договор с него, уреждащ задълженията му по програмата и след приключването ѝ. Обучението се осъществява от висшите училища в едногодишна задочна форма. Средства за обучения във висшите училища са в размер на 1200 лв. за един участник и се превеждат на съответното висше училище в пълен размер. Разходите за нощувки са 40 лв., а за транспорт – 80 лв. за участник.

Критерии за подбор на специалисти без педагогически опит за придобиване на квалификация „учител“ по математика, физика и астрономия, информатика, информационни технологии и чужди езици – до 100 специалисти.

А/ Български граждани или граждани на държава членка на Европейския съюз или Европейското икономическо пространство и Конфедерация Швейцария с висше образование с ОКС „бакалавър“ или „магистър“ от професионални направления и специалности в съответствие с Приложение 1 към чл. 10 на Наредба № 15/02.08.2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти отнасящи се за изисквания за заемане на длъжностите учител по математика, физика и астрономия, информатика, информационни технологии и чужд език.

Б/ Документи за кандидатстване:

- кандидатите за придобиване на педагогическа правоспособност за учител по чужд език се изисква да представят сертификат по Общата европейска езикова рамка, ниво С1;

- диплома за висше образование;
- професионална автобиография;
- мотивационно писмо;
- препоръка от последен работодател/преподавател в университет.

Процедура:

6.2.6.А Първи етап:

Кандидатите подават документите в МОН по т. 6.2. А/ до 15 дни от публикуване на настоящата програма на официалния сайт на МОН.

Подборът включва анкета до 15.05.2019 г. и събеседване до 15.06.2019 г.

6.2.7.А Втори етап:

Кандидатите подават документите в МОН по т. 6.1. до 10 дни от публикуване на изменението на настоящата програма на официалния сайт на МОН.

Подборът включва провеждане на анкета до пет дни след крайния срок за подаване на заявления и събеседване до 10 дни от крайния срок за подаване на заявления.

6.2.Б/ При неизпълнение на определената квота по т. 6.2.А/, незаетите места, се попълват чрез подбор с кандидати за придобиване на професионална квалификация „учител“ по биология и здравно образование, „учител“ по химия и опазване на околната среда.

6.2.1.Б/ Идентифициране чрез информационна платформа на желаещи да придобият квалификация „учител“ по биология и здравно образование, „учител“ по химия и опазване на околната среда и на училища, нуждаещи се от такива педагогически специалисти.

6.2.2.Б/ Подбор и насочване на одобрените обучаеми според идентифицираните потребности от електронната платформа към висше училище.

6.2.3.Б/ Провеждане на въвеждаща обучителна програма с участниците преди началото на учебната година от обучителни организации и институции. За въвеждащото обучение се финансират разходи за нощувки, храна и транспорт на обучаемите, за наем на зали и възнаграждения на учителите.

6.2.4.Б/ Осигуряване на последваща подкрепа от специалисти от обучителни организации и институции по време на участието в програмата по договор сключен от директора на училището.

6.2.5.Б/ Участие в обучение за придобиване на квалификация „учител“ по биология и здравно образование, „учител“ по химия и опазване на околната среда от съответния участник в програмата въз основата на договор с него, уреждащ задълженията му по програмата. Обучението се осъществява от висшите училища в едногодишна задочна форма. Средства за обучения във висшите училища са в размер на 1200 лв. за един участник и се превеждат на съответното висше училище в пълен размер. Разходи за нощувки са 40 лв., а за транспорт – 80 лв. за участник.

Критерии за подбор на специалисти без педагогически опит за придобиване на квалификация „учител“ по биология и здравно образование, „учител“ по химия и опазване на околната среда.

А/ Български граждани или граждани на държава членка на Европейския съюз или Европейското икономическо пространство и Конфедерация Швейцария с висше образование ОКС „бакалавър“ или „магистър“ от професионални направления и специалности в съответствие с Приложение 1 към чл. 10 на Наредба № 15/02.10.2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти отнасящи се за изисквания за заемане на длъжностите „учител по биология и здравно образование“ и „учител по химия и опазване на околната среда“.

Б/ Документи за кандидатстване:

- диплома за висше образование ;
- професионална автобиография;
- мотивационно писмо;
- препоръка от последен работодател/преподавател в университета.

Процедура:

6.2.6 А Първи етап:

Кандидатите подават документите в МОН. по т. 6.2.Б/ от 01.07.2019 г. до 10.07.2019 г.

Подборът включва анкета до 19.07.2019 г. и събеседване до 30.07.2019 г.

6.2.7. Втори етап

Кандидатите подават документите в МОН по т. 6.2. Б от 05 до 10.10.2019 г.

Подборът включва провеждане на анкета до пет дни след крайния срок за подаване на заявления и събеседване до 10 дни от крайния срок за подаване на заявления.

6.3.A/ Обучение на педагогически специалисти за придобиване на допълнителна квалификация „учител по математика“, „учител по физика и астрономия“, „учител по информатика“, „учител по информационни технологии“, „учител по чужд език“ и „учител по религия“ – до 150 учители.

6.3.A/1. Подбор и списъци с определените участници се предоставят на Министерството на образованието и науката от РУО .

6.3.A/2. Министерството на образованието и науката сключва договори с бенефициент висше училище на регионален и квотен принцип, съобразено с местоживеенето на лицата и регионалните нужди.

6.3.A/3. Висшите училища осъществяват едногодишно обучение в задочна форма.

6.3.A/4. За осъществяване на обучението на участниците във висшите училища се осигуряват средства за едногодишна квалификация и пътни, и нощувки по време на присъствената форма на обучение, въз основата на договор с участниците, уреждащ задълженията след включване в програмата. Средства за обучения за висшите училища са в размер на 1200 лв. за един участник и се превеждат на съответното висше училище в пълен размер. Разходите за нощувки са 40 лв., а за транспорт – 80 лв. за участник.

6.3.A/5. Заместването по време на участието в присъствена форма на обучение може да се обезпечава със средства за заместващ учител по национална програма „Без свободен час“.

Критерии за включване в обучение на педагогически специалисти за придобиване на допълнителна квалификация по математика, физика и астрономия, информатика, информационни технологии, чужд език и религии – до 150 учители.

РУО утвърждава и представя в МОН списък на участници, съответстващи на следните критерии за учител по математика, физика и астрономия, информатика, информационни технологии, чужд език – учители с висше образование от направления и специалности в съответствие с изискванията за заемане на длъжностите учител по математика, физика и астрономия, информатика, информационни технологии, чужд език в Приложение 1 към чл. 10 на Наредба № 15/02.08.2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти.

- Работят в училище по специалност от висше образование с професионална квалификация „учител по...“ и формират част от годишната си норма преподавателска заетост по предмет, по който не са специалисти или има доказана необходимост от това в същото или в друго училище.

- Изпълняват норма преподавателска заетост, като в рамките ѝ или извън нея преподават по учебен предмет, по който не са специалисти в същото или друго училище.

- Изпълняват норма преподавателска заетост, като преподават като неспециалисти в повече от едно училище.

Кандидатите подават документите в РУО по т. 6.3.А/ до 30 дни от публикуване на настоящата програма на официалния сайт на МОН.

Документацията, удостоверяваща горното се представя в РУО.

До 30.06.2019 г. РУО определя и предоставя в МОН списък на участници в програмата в съответствие с определената определена квота. Квотата се определя в съответствие със заявените потребности от училищата и доказаната необходимост чрез становище на РУО с приоритет:

- училища с малък брой паралелки, в които не могат да бъдат формирани нормативи преподавателска заетост по един учебен предмет и за които са необходими учители, които имат присъдена професионална квалификация „учител по ...“ по повече от един предмет от едно професионално направление;

- училища, които прогнозира недостиг на специалисти по учебни предмети за следваща учебна година.

6.3.Б/ При неизпълнение на определената квота по т. 6.3.А/, незаетите места, се попълват чрез подбор с кандидати за придобиване на професионална квалификация —за преподаване на учебни предмети и заемане на длъжности: „учител по биология и здравно образование“, „учител по химия и опазване на околната среда“, „ресурсен учител“.

6.3.Б/1. Подбор и списъци с определените участници по т. 6.3.Б/ се предоставят на Министерството на образованието и науката от РУО .

6.3.Б/2. Министерството на образованието и науката сключва договори с бенефициент висше училище на регионален и квотен принцип, съобразено с местоживеенето на лицата и регионалните нужди.

6.3.Б/3. Висшите училища осъществяват едногодишно обучение в задочна форма.

6.3.Б/4. За осъществяване на обучението на участниците във висшите училища се осигуряват средства за едногодишна квалификация и пътни, и нощувки по време на

присъствената форма на обучение, въз основата на договор с участниците, уреждащ задълженията след включване в програмата. Средства за обучения за висшите училища са в размер на 1200 лв. за един участник, разходи за нощувки – 40 лв. и транспорт на обучаемите – 80 лв. за участник.

6.3.Б/5.Заместването по време на участието в присъствена форма на обучение може да се обезпечава със средства за заместващ учител по национална програма „Без свободен час“.

Критерии по т. 6.3.Б/ за подбор за попълване на незаетите места по т.6.3.А/ с кандидати за придобиване на професионална квалификация за преподаване на учебни предмети и заемане на длъжности: „учител по биология и здравно образование“, „учител по химия и опазване на околната среда“, „ресурсен учител“.

РУО утвърждава и представя в МОН списък на участници по т. 6.3.Б/, съответстващи на следните критерии за придобиване на допълнителна специалност „учител по биология и здравно образование“, „учител по химия и опазване на околната среда“, „ресурсен учител“:

- Учители с висше образование от направления и специалности в съответствие с изискванията за заемане на длъжностите начален учител или учител по общообразователен учебен предмет в Приложение 1 към чл. 10 на Наредба № 15/02.08.2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти.

- Работят в училище по специалност от висше образование с професионална квалификация „учител по...“ или начален учител, и формират част от годишната си норма преподавателска заетост по предмет от изброените в т. 6.3.Б/ или в начален етап, по който не са специалисти, или има доказана необходимост от това в същото или в друго училище.

- Изпълняват норма преподавателска заетост, като в рамките ѝ или извън нея преподават по общообразователен учебен предмет, по който не са специалисти или в начален етап в същото или друго училище.

- Изпълняват норма преподавателска заетост по общообразователен учебен предмет, като неспециалисти в повече от едно училище.

Забележка: Кандидатите-начални учители участват само в подбор за придобиване на допълнителна специалност „ресурсен учител“.

Документацията, удостоверяваща горното се представя в РУО. Кандидатите подават документите в РУО по т.6.3. Б/ от 01.07.2019 г. до 05.07.2019 г.

До 15.07.2019 г. РУО определя и представя в МОН списък на участници по т.6.3.Б/ в програмата в съответствие с определената квота за областта. Квотата се определя в съответствие със заявените потребности от училищата и доказаната необходимост чрез становище на РУО с приоритет:

- училища с малък брой паралелки, в които не могат да бъдат формирани нормативи преподавателска заетост по един учебен предмет и за които са необходими учители, които имат присъдена професионална квалификация „учител по ...“ по повече от един предмет от едно професионално направление;

- училища, които прогнозирают недостиг на специалисти по посочените в тази дейност учебни предмети или ресурсни учители за следваща учебна година.

6.4. Провеждане на информационна кампания за популяризиране на целите и дейностите по програмата.

6.4.1. Информационна кампания за популяризиране на условията и възможностите, които програмата предоставя, както и за създаване на по-висока степен на увереност за включване на мотивирани педагогически специалисти.

6.4.2. Кампания, насочена към мотивиране, информиране и подкрепа на училища и участници. Дейността включва медийни изяви, организиране на работни форуми и др., както и разяснителна кампания в системата на училищното образование.

6.5. Принципи на финансиране:

Министърът на образованието и науката утвърждава план-сметка за дейностите по програмата.

Финансирането на мониторинг от МОН, РУО по изпълнение на националната програма е в размер до 10 000 лв.

Финансирането за изготвяне на анализ на резултатите от програмата от външен изпълнител е в размер до 20 000 лв.

Средствата по програмата се предоставят за календарната 2019 г. и се разходват в рамките на същата календарна година.

При непълно усвояване на средства по определена дейност в рамките на програмата се допуска прехвърляне на средства между дейностите.

При обективна необходимост от извършване на промени във финансираните дейности дирекция „Квалификация и кариерно развитие“ изготвя мотивиран доклад до министъра на образованието.

Организацията на обученията се извършва от дирекция „Квалификация и кариерно развитие“ в Министерство на образованието и науката и Регионалните управления на образованието.

7. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА И ИНДИКАТИВНИ ПАРАМЕТРИ

- до 80 учители за кадрово осигуряване на училища с идентифицирани проблемни области с мотивирани и опитни педагогически специалисти по математика, физика и астрономия, информатика и информационни технологии;

- до 100 специалисти, на които е проведено въвеждащо и основно обучение за придобиване на квалификация „учител“ по математика, физика и астрономия, информатика, информационни технологии, чужди езици /„учител“ по биология и здравно образование, „учител“ по химия и опазване на околната среда/;

- до 150 учители, на които е проведено обучение за придобиване на допълнителна квалификация по математика, физика и астрономия, информатика, информационни технологии, чужд език и религии /„учител по биология и здравно образование“, „учител по химия и опазване на околната среда“, „ресурсен учител“/.

8. МОНИТОРИНГ

Мониторингът се осъществява от МОН, РУО. Изготвянето на анализ на резултатите от програмата се извършва от външен изпълнител.

9. ДЕМАРКАЦИЯ

Средствата по националната програма не могат да се използват за дейности, финансирани с други бюджетни средства или от фондовете на Европейския съюз.

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА
ПОДПОМАГАНЕ НА ОБЩИНИ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА ДЕЙНОСТИ ЗА
ОБРАЗОВАТЕЛНА ДЕСЕГРЕГАЦИЯ

1. НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОГРАМАТА

Правото на образование е фундаментално и изключително право, което го прави обществено значимо и с изключителен правен интерес за всяко лице. Както всяко друго право и правото на образование е гарантирана от държавата възможност за реализиране на личността. Нереализирането му винаги води до устойчиви негативни последици след себе си – за определения индивид или за цялото общество. Образованието е предусловие за пълноценно участие на всички граждани в обществения, политическия и икономическия живот. Министерството на образованието и науката (МОН) провежда системни политики, определени в законовата и подзаконовата нормативна уредба, с обезпечителни и подсигуряващи способности за гарантиране на правото на образование в съответствие с фундаменталните принципи в Раздел II от Закона за предучилищното и училищното образование: „равен достъп до качествено образование и приобщаване на всяко дете и на всеки ученик”, „равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование“.

Процесите: осигуряване на равен достъп до качествено образование и образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства, са тясно свързани и са съпътствани от унаследени във времето негативни фактори и от нови такива, допълнително затрудняващи реализирането и ефективността им. Негативно въздействие оказват наличието на първично сегрегирани образователни институции, съществуващите негативни нагласи и стереотипи спрямо „различието“, консервативните традиции, понижаващи значението и ценността на образованието, ниският образователен статус на родителите. Допълнително утежняващи тези процеси са: повишената зависимост от социално-икономически фактори, демографското развитие на населените места, разширяващият се процес на вторична сегрегация на образователни институции. Въздействието им е с различно измерение, степен и специфика на проявление в различните населени места, което доказва необходимостта от ясни, диференцирани мерки, възпроизведени от местната власт и подкрепени от МОН.

Настоящата програма е модел за подпомагане на общините за осигуряване на равен достъп до качествено образование за всички деца и ученици, възпитава и

обучаващи се в сегрегирани образователни институции, включително и за прилагане на мерки, насочени към насърчаване и реализиране на процеса на образователна десегрегация. Програмата е и в изпълнение на стратегически цели, формиращи политиките за образователна интеграция на децата и учениците, определени в Стратегията за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015-2020) и Плана за действие по изпълнението ѝ.

БЮДЖЕТ НА ПРОГРАМАТА – 1 000 000 лева.

Програмата е със срок на действие учебната 2019/2020 година.

2. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

2.1. Обща цел: Осигуряване от общините на равен достъп до качествено образование за деца в задължително предучилищно образование и ученици, посещаващи сегрегирани образователни институции чрез реализиране на процес на образователна десегрегация.

2.2. Конкретни (специфични) цели:

2.2.1. Реализиране на дейности в несегрегирани, приемни образователни институции¹ за осигуряване на образователна среда, насърчаваща взаимното общуване между деца в задължително предучилищно образование, ученици, родители и педагогически специалисти.

2.2.2. Осигуряване на безплатен транспорт за деца в задължително предучилищно образование и за ученици, посещаващи сегрегирани образователни институции, за обучение, възпитание и социализация в несегрегирани приемни такива.

2.2.3. Подпомагане на децата в задължително предучилищно образование и на учениците, включени в процеса на образователна десегрегация, чрез осигуряване на безплатни учебни пособия и материали.

2.2.4. Институционализиране на дейността на образователните медиатори чрез активно участие в процеса на образователна десегрегация.

3. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- повишен брой общини, реализиращи процеса на десегрегация в образованието;
- повишен брой деца и ученици, обучаващи се в приемни образователни институции в етнически смесена среда;

---

¹ Приемни образователни институции – образователни институции (детски градини със задължително предучилищно образование и училища), в които се обучават преобладаващ брой деца и ученици, които не са от етнически малцинства;

- подпомогнати с учебни пособия и материали деца и ученици, включени в процеса на десегрегация, за възпитание и обучение в несегрегирани образователни институции;
- подобрена образователна среда в приемните образователни институции за ефективен процес на десегрегация чрез взаимодействие с родителите;
- осигурени условия за равен достъп до качествено образование на деца от задължително предучилищно образование и на ученици, посещавали сегрегирани образователни институции.

4. ОБХВАТ

Програмата се изпълнява на територията на цялата страна.

5. БЕНЕФИЦИЕНТИ

Бенефициенти са всички общини на територията на Република България.

6. ДЕЙНОСТИ ПО ПРОГРАМАТА

Описание на дейността:

Съфинансиране на предложения на общините за осъществяване на десегрегационни дейности. Кандидатстването по програмата е допустимо за всички общини. То се осъществява чрез попълване на образец на формуляр и приложен бюджет с разчет на дейностите. С цел осигуряване на благоприятна образователна среда за реализиране на процеса на образователна десегрегация, както и за обучение, възпитание и социализация на децата и учениците в приемните образователни институции, като допълващи дейности могат да бъдат включвани и други дейности, които са финансирани от МОН и ОП НОИР. Остойносттаването на тези дейности не се включва за съфинансиране. Финансовият принос се остойносттава и посочва конкретно в коя дейност е заложен. По програмата не се финансира назначаване на образователни медиатори, но участието им в процеса на десегрегация е задължително, като то следва да бъде осигурено чрез дейността на вече назначени образователни медиатори в изпращащите образователни институции².

Целевата група за включване в дейностите по програмата са деца в задължително предучилищно образование и ученици, които: посещават сегрегирани образователни

---

² Изпращащи образователни институции - образователни институции (училища и детски градини със задължително предучилищно образование), в които се обучават преобладаващ брой деца и ученици от етнически малцинства;

институции или паралелки; били са или към момента са необхванати в образователната система и имат потребност от подпомагане за приобщаване в образователната система.

Към проектните предложения общините е необходимо да прилагат схема за изпълнение на процеса на образователната десеграция, в която задължително се посочва: броят на децата в задължително предучилищно образование и на учениците, включени в процеса на десеграция (списък), наименование на изпращащите образователни институции, които към момента на кандидатстване децата и учениците посещават, както и наименование на приемните образователни институции, към които са насочени децата и учениците. В схемата могат да бъдат включени и средищни училища като приемни институции.

Изискване към всички определени като приемни образователни институции е да не получават финансиране по чл. 52а от Наредбата за финансиране на институциите в системата на предучилищното и училищното образование през 2019 година. За целта като приложение към проектните предложения се прилагат споразумения между общините и приемните образователни институции, подписани и подпечатани от страните. В проектното предложение задължително се конкретизира избрания начин за реализиране на безплатен превоз за децата в задължително предучилищно образование и за учениците и се остойностява в бюджета.

Допустими дейности за включване в проектните предложения:

1. Осигуряване на безплатен транспорт в рамките на населеното място за деца в задължително предучилищно образование и за ученици, посещаващи сегрегирани образователни институции за обучение, възпитание и социализация в несегрегирани приемни образователни институции.

1.1. Организиране на превозите за собствена сметка – извършва се въз основа на заповед на кмета на общината, съответно на директора на училището или на детската градина, а отчитането на разходите се осъществява въз основа на разходооправдателни документи за всички преки разходи, свързани с осигуряване на превозите, като: горива, гориво-смазочни материали и други консумативи; трудови възнаграждения; технически преглед; задължителна застраховка гражданска отговорност; поддръжка и ремонт на превозни средства и други разходи.

Максимален размер на средствата за компенсирание на безплатния транспорт чрез превоз за собствена сметка:

- с автомобили до 22 места – до 1,10 лв./км от общия пробег и допълващ стандарт за издръжка на МПС в размер на 4000 лв.;

- с автомобили над 22 места – до 1,60 лв./км от общия пробег и допълващ стандарт за издръжка на МПС в размер на 6000 лв.

1.2. Сключване на договор за специализиран превоз с автомобилен транспорт, като договорите се сключват при спазване на реда за възлагане на обществени поръчки или на концесии – осъществяват се в рамките на учебния план на съответните институции при спазване изискванията на Закона за автомобилните превози и другите относими нормативни актове. Сключва се договор за специализиран превоз, в който задължително се регламентират изчерпателно и по прозрачен начин: обхватът на превозната услуга; маршрутното разписание и задълженията за извършване на обществената услуга; показателите, които се вземат предвид за предотвратяване на свръхкомпенсиране, с конкретни икономически параметри, въз основа на които се изчислява размерът на компенсацията с отчитане на нетния финансов ефект; механизмите за разпределение на разходите, пряко свързани с предоставяне на услугата, които могат да включват разходи за персонал; енергия; инфраструктурни такси; поддръжка и ремонт на превозни средства за обществен транспорт; подвижен състав и инсталации, необходими за извършване на услугата, както и на частта от непреките разходи, свързани с предоставянето на услугата.

Максимален размер на средствата за компенсиране на безплатния транспорт чрез специализиран превоз с автомобилен транспорт:

- с автомобили до 22 места – до 1,65 лв./км от общия пробег;
- с автомобили над 22 места – до 2,45 лв./км от общия пробег.

1.3. Превоз по автобусни линии по утвърдена транспортна схема – уреждат се с договор за възлагане на обществен превоз, сключен по реда на Регламент № 1370/2007, като превозвачът или по заявка на възложителя снабдява учащите се безплатно с превозен документ (абонаментна карта или билет) за съответния маршрут и ежемесечно фактурира стойността на услугата при условията на сключения договор.

Максимален размер на средствата за компенсиране на безплатния транспорт чрез превоз по автобусни линии по утвърдена транспортна схема:

- с месечна абонаментна карта – до 20 лв.;
- с билет за единично пътуване – до 1,40 лв.

2. Осигуряване на учебни пособия и материали за децата в задължително предучилищно образование и за ученици до VII клас, включени в процеса на образователна десегрегация.

2.1. Дейността се осъществява в зависимост от възрастта на децата и учениците, както следва:

- за деца в задължително предучилищно образование – максимална стойност на пакет учебни пособия и материали до 15 лева;
- за ученици в начален етап – максимална стойност на пакет учебни пособия и материали до 20 лева;
- за ученици в прогимназиален етап до VII клас – максимална стойност на пакет учебни пособия и материали до 30 лева.

3. Дейности за информиране, мотивиране и подготовка на децата и учениците за съвместното образователно развитие в приемните образователни институции.

3.1. Дейността се планирана за съвместно реализиране от педагогическите специалисти в приемната образователна институция и образователния медиатор от изпращащата образователна институция.

4. Дейности за психолого-педагогическо и социално-комуникативно приобщаване на всички родители за изграждане на образователната среда, осигуряваща ефективен процес на десегрегация.

4.1. Дейностите се планират и реализират в приемната образователна институция от педагогическите специалисти и директора с участието на образователния медиатор. Задължително е участието на родителите на децата и учениците, включени в процеса на десегрегация, както и на родители от приемната образователна институция.

5. Дейности с деца в задължително предучилищно образование и ученици, включени в процеса на десегрегация, за продължаване на възпитането и образованието им в приемните образователни институции.

5.1. Дейностите се реализират от педагогическите специалисти и директора в приемните образователни институции.

В проектното предложение бенефициентите могат да планират изпълнение на всички допустими дейности взаимно свързани, една дейност или няколко, в съответствие с установените и мотивирани потребности, необходими за осъществяване на процеса на десегрегация в образованието. Дейности 3, 4 и 5 не се финансират по програмата, но задължително трябва да бъдат планирани и описани в проектното предложение.

6. Изисквания за допустимост на кандидатите.

- участие от общините с 10% съфинансиране от общия бюджет на проектното предложение;
- налични в населеното място, където ще се осъществяват дейностите най-малко на три образователни институции поне една, от които е установена

като сегрегирана или наличие на обособени квартали/райони с преобладаващо ромско население и риск от вторична сегрегация на образователните институции;

➤ актуален приет и утвърден от общинския съвет програмен документ (план, програма) за осъществяване на процес на образователна десегрегация;

➤ приложена схема за реализиране на процеса на образователна десегрегация на територията на общината;

➤ включените приемни образователни институции в проектното предложение да не получават финансиране по чл. 52а от Наредбата за финансиране на институциите в системата на предучилищното и училищното образование;

➤ приложено споразумение между общината и приемните образователни институции за реализиране на процеса на образователна десегрегация.

7. Принципи на финансиране

При стартиране на програмата, общините, отговарящи на условията за допустимост, ще кандидатстват пред ЦОИДУЕМ с проектно предложение по утвърден формуляр за кандидатстване, който ще бъде публикуван на сайта на ЦОИДУЕМ и на сайта на МОН.

8. Процедури и срокове за кандидатстване, оценяване и класиране на проектите

От 01.04.2019 г. до 15.10.2019 г. общините ще могат да подават до ЦОИДУЕМ проектните предложения, включващи утвърдени по образец формуляр, бюджет по дейности, споразумение за партньорство и други съпътстващи документи. Постъпилите предложения ще бъдат оценени от комисия, назначена със заповед на директора на ЦОИДУЕМ. Оценяването ще протече в два етапа:

Етап 1. Оценка за административно съответствие и

Етап 2. Оценка на качеството на проекта, която ще се извърши въз основа на изготвена оценителна карта със следните критерии при общ максимален брой 100 точки:

1. съответствие на проектното предложение с целите и приоритетите на националната програма (максимална оценка 10 точки);

2. ясно и добре ли е дефинирано очакваното влияние и ползи от партньорството за целевата група и другите заинтересовани страни (местна и образователна общност) (максимална оценка 10 точки);

3. степен на съответствие с потребностите на целевите групи (максимална оценка 20 точки);

4. оценка на дейностите и резултатите (максимална оценка 40 точки);
5. устойчивост (максимална оценка 10 точки);
6. бюджет и ефективност на разходите (максимална оценка 10 точки).

Класирането на проектните предложения се извършва по низходящ ред според получената оценка. Одобряват се за финансиране класираните проектни предложения до изчерпване на обявения общ бюджет за програмата.

След приключване на двата етапа на оценка на проектните предложения, комисията предлага на директора на ЦОИДУЕМ списък с класирането на кандидатите за одобряване. След приемане и одобряване на работата на комисията, до 22.10.2019 г. директорът на ЦОИДУЕМ предоставя на министъра на образованието и науката за одобрение списъка на всички проектни предложения, класирани и предложени за финансиране. Министърът на образованието и науката издава заповед за класираните за финансиране проектни предложения.

Етапи на финансиране:

След издадената заповед от министъра на образованието и науката, ЦОИДУЕМ предоставя на бенефициентите одобрените средства по следния ред:

- 80% авансово;
- 20% след приемане и одобряване на краен технически и финансов отчет.

Бенефициентът представя в ЦОИДУЕМ краен технически и финансов отчет за реализация на дейностите по одобреното проектно предложение в срок до 30.07.2020 г. на хартиен и електронен носител. Окончателните отчети се одобряват в срок до 30.09.2020 г.

Необходими документи – представят се 1 бр. на хартиен носител и 1 бр. на електронен носител (диск или флаш памет): попълнен формуляр за кандидатстване (по образец), бюджет, копие на решение на общинския съвет за приет план, програма за реализиране на процеса на десегрегация в образованието на територията на съответната община и всички изискуеми и задължителни по програмата приложения.

7. МОНИТОРИНГ

Комисия от ЦОИДУЕМ осъществява мониторинг чрез: текущи проверки на място, проверки на представени документи, анкети, срещи с ръководители на проекти, директори на образователни институции. Средствата за мониторинг са в размер на 1% от общата стойност на програмата.

8. ДЕМАРКАЦИЯ

Средствата по националната програма не могат да се използват за дейности, финансирани от фондовете на Европейския съюз, друго национално финансиране, както и от други донорски програми.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

БОЙКО БОРИСОВ

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА МС:

ВЕСЕЛИН ДАКОВ

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА МОН:

АЛБЕНА МИХАЙЛОВА

**ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
„ПРАВНА” НА МОН:**

ЛЮБОМИР ЙОСИФОВ